

به نام خداوندی
که هستی را آفریده،
که اسرار هستی را آفریده،
و انسان راه که در این اسرار غور کند.

سرشناسه: شریفی، محمدامین

عنوان: ارزیابی اختلالات شخصیت بر اساس راهنمای تشخیصی روان پویایی (PDM)

عنوان انگلیسی:

Assessment of Personality Disorders based on Psychodynamic Diagnostic Manual (PDM)

پدیدآورنده: محمدامین شریفی

مشخصات نشر: تهران، نیوند، ۱۳۹۷

مشخصات ظاهری: ۳۵۹ صفحه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۰۲۸-۹-۳

وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا

موضوع: روانشناسی

رده‌بندی کنگره: RC۴۸۹/۹ش۴ ۱۳۹۷

رده‌بندی دیویی: ۶۱۶/۸۹۱۴

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۵۳۱۳۴۰۸

چاپ اول ۱۳۹۷

نوبت چاپ: سوم، ۱۴۰۱

شمارگان: ۲۰۰ نسخه

چاپ: دیجیتالی آبنوس

قیمت: ۱۵۶۰۰۰۰ ریال

نشانی: اتوبان کردستان/ خیابان ۲۷ غربی/ ۲۰ متری اول/

خیابان ۲۵/ پلاک ۱۸

تلفن: ۸۸۳۵۰۸۵۸

نشر نیوند

وابسته به نشریه پژوهش‌های روان‌شناختی

۱۳۹۷

ارزیابی اختلالات شخصیت بر اساس
راهنمای تشخیصی روان پویشی (PDM)

ترجمه و گردآوری:
دکتر محمدامین شریفی

نشر نیوند

وابسته به نشریه پژوهشهای روان شناختی

ارزیابی اختلالات شخصیت بر اساس راهنمای تشخیصی روان‌پوشی (PDM)

ترجمه و گردآوری:
دکتر محمدامین شریفی

نوبت چاپ: سوم، ۱۴۰۱

شمارگان: ۲۰۰ نسخه

چاپ: دیجیتال آنوس

مدیر تولید: پریسا فرجی

صفحه‌آرایی: فریده سجادی

طراحی جلد: فریده سجادی

قیمت: ۱۵۶۰۰۰ تومان

نشانی: اتوبان کردستان / خیابان ۲۷ غربی / ۲۰ متری اول / خیابان ۲۵ / پلاک ۱۸

www.neevandpub.ir

تلفن: ۸۸۳۵۰۸۵۸

نشر نیوند

وابسته به نشریه پژوهش‌های روان‌شناختی

فهرست

فصل ۱: مفاهیم کلیدی در روان‌درمانی روان‌پویشی

- دربارۀ کتاب حاضر --- ۱۱
- فهم روان‌پویشی از کارکرد روانی مراجع --- ۱۴
  - نظریه سائق --- ۱۵
  - روانشناسی ایگو --- ۱۵
  - روانشناسی خود --- ۲۰
  - نظریه روابط موضوعی --- ۳۴
- مفروضه‌های بنیادین مشترک در بین تمام روان‌درمانگران روان‌پویشی --- ۵۰
  - اصول بنیادین روان‌درمانی‌های روان‌پویشی --- ۵۵
  - تصورات غلط دربارۀ روان‌درمانی روان‌پویشی --- ۵۶

- هفت کانونِ تمرکز در روان‌درمانی روان‌پویشی --- ۵۷
- سه اصل تکنیکی اساسی در روان‌درمانی‌های روان‌پویشی --- ۵۸
- اهداف روان‌درمانی‌های روان‌پویشی --- ۶۳
- فاکتورهای عمومی و مشترک در روش‌های درمانی مختلف اختلالات شخصیت --- ۶۸
- نقش پویش‌های روانی در ریزش بیماران دچار اختلال شخصیت از جلسات روان‌درمانی --- ۷۴
- انگیزه‌های بیمار مرزی از ترک درمان --- ۸۰

فصل ۲: مفاهیم کلیدی برای شناخت اختلالات شخصیت در رویکرد روان‌پویشی

- ویژگی‌های شخصیت بهنجار از دیدگاه کرنبرگ --- ۸۳
- طبقه‌بندی کرنبرگ از اختلالات شخصیت --- ۹۰
- عوامل دخیل در تعیین سازمان‌های شخصیت --- ۹۵
- طبقه‌بندی دفاع‌ها از دیدگاه کرنبرگ --- ۹۹
- آسیب‌شناسی شخصیتی سطح بالاتر --- ۱۱۹

فصل ۳: سازمان شخصیت مرزی (BPO)

- سازمان شخصیت مرزی (BPO) --- ۱۲۵
- آدلف اشترن --- ۱۲۶
- رابرت نایت --- ۱۲۹
- جان فراسک --- ۱۲۹
- اتو کرنبرگ --- ۱۳۱
- تحلیل توصیفی BPO --- ۱۳۲

اضطراب --- ۱۳۳

نوروز چندعلامتی --- ۱۳۴

گرایش‌های چندشکلی/انحراف جنسی --- ۱۳۵

ساختارهای شخصیتی پیش‌سایکوتیک "کلاسیک" --- ۱۳۶

نوروز تکانه و اعتیادها --- ۱۳۶

اختلالات منشی سطح پایین‌تر --- ۱۳۸

● تحلیل ساختاری BPO --- ۱۳۸

● تحلیل تکوینی - پویایی BPO --- ۱۳۹

فصل ۴: معرفی ساختار راهنمای تشخیصی روان‌پویشی (PDM)

● راهنمای تشخیصی روان‌پویشی (PDM) --- ۱۴۷

● ساختار کلی PDM --- ۱۴۹

● بخش اول: طبقه‌بندی اختلالات سلامت روان بزرگسالان --- ۱۵۰

● بخش دوم: طبقه‌بندی اختلالات سلامت روان کودکان و نوجوانان --- ۱۵۸

فصل ۵: معرفی محور P

(توصیف تفصیلی تیپ‌های مختلف اختلالات شخصیت مندرج در PDM)

● طبقه‌بندی اختلالات شخصیت بر اساس راهنمای تشخیصی روان‌پویشی (PDM) --- ۱۶۱

● اختلالات شخصیت سطح نوروتیک --- ۱۶۴

● اختلالات شخصیت سطح مرزی --- ۱۶۵

● مقایسه طبقه‌بندی اختلالات شخصیت در PDM و DSM.5 --- ۱۶۸

● اختلالات شخصیت محور P --- ۱۷۲

● اختلالات شخصیت اسکیزوئید --- ۱۷۵

● اختلالات شخصیت پارانوئید --- ۱۸۳

● اختلالات شخصیت سایکوپاتیک (ضداجتماعی) --- ۱۸۸

- اختلالات شخصیت خودشیفته --- ۱۹۹
- اختلالات شخصیت سادیستیک و سادومازوخیستیک --- ۲۱۴
- اختلالات شخصیت مازوخیستیک (خود - مغلوب کننده) --- ۲۱۸
- اختلالات شخصیت افسرده --- ۲۲۷
- اختلالات شخصیت جسمانی کننده --- ۲۳۳
- اختلالات شخصیت وابسته --- ۲۴۲
- اختلالات شخصیت فوبیک (اجتنابی) --- ۲۵۱
- اختلالات شخصیت مضطرب --- ۲۵۴
- اختلالات شخصیت وسواسی - اجباری --- ۲۵۷
- اختلالات شخصیت هیستریکال (هیستریانیک) --- ۲۶۰
- اختلالات شخصیت تجزیه‌ای (اختلال هویت تجزیه‌ای/اختلال شخصیت چندگانه) --- ۲۶۹
- آمیخته/سایر [اختلالات شخصیت] --- ۲۷۲

فصل ۶: محور M: نیمرخ کارکرد روانی

- نیمرخ کارکرد روانی (محور M) --- ۲۷۳
- نیمرخ رشدی آبراهام --- ۲۸۳

فصل ۷: مثال‌های بالینی از نیمرخ تشخیصی PDM (اختلالات بزرگسالی)

- مثال بالینی اول --- ۲۸۸
- مثال بالینی دوم --- ۲۹۶
- مثال بالینی سوم --- ۳۰۲

فصل ۸: محور PCA: الگوها و اختلالات شخصیتی کودک و نوجوان

- سبک‌های شخصیتی در حال ظهور (در حال شکل‌گیری) در کودکان و نوجوانان --- ۳۱۳
- PCA101 اختلال شخصیت هراسان از نزدیکی/صمیمیت (اسکیزوئید) --- ۳۱۸

● PCA102 اختلال شخصیت بدگمان/بی‌اعتماد --- ۳۱۸

● PCA103 اختلال شخصیت سوسیوپاتیک (ضداجتماعی) --- ۳۱۹

● PCA104 اختلال شخصیت خودشیفته --- ۳۱۹

● PCA105 اختلال شخصیت تکانشی/انفجاری --- ۳۲۰

● PCA106 اختلال شخصیت خود - مغلوب کننده --- ۳۲۱

● PCA107 اختلال شخصیت افسرده --- ۳۲۲

● PCA108 اختلال شخصیت جسمانی کننده --- ۳۲۲

● PCA109 اختلال شخصیت وابسته --- ۳۲۳

● PCA110 اختلال شخصیت اجتنابی/انقباضی --- ۳۲۳

PCA110.1 اختلال شخصیت ضدفوبیک --- ۳۲۴

● PCA111 اختلال شخصیت مضطرب --- ۳۲۵

● PCA112 اختلال شخصیت وسواسی - اجباری --- ۳۲۵

● PCA113 اختلال شخصیت هیستریانیک --- ۳۲۶

● PCA114 اختلال شخصیت کژتنظیم --- ۳۲۷

● PCA115 آمیخته/سایر [اختلال شخصیت] --- ۳۲۸

فصل ۹: دلالت‌هایی برای درمان

● ارزیابی تشخیصی اختلالات شخصیت چه کمکی به طرح درمان

می‌کند؟ --- ۳۲۹

● الف. راهنمایی‌های کلی PDM --- ۳۳۱

● ب. تقسیم‌بندی بلات (۱۹۹۲) --- ۳۴۱

● ج. تقسیم‌بندی میکائیل استون --- ۳۴۳

منابع

فصل ۱

مفاهیم کلیدی در روان درمانی روان پویایی

درباره کتاب حاضر

راهنمای تشخیصی روان پویایی^۱ (PDM) مکمل ارزشمند دیگر راهنماهای تشخیصی، مثل OPD-2^۲ و DSM.5 است. امتیاز ویژه‌ی PDM این است که ابزاری قدرتمند و ارزشمند برای درک سازمان شخصیتی بیمار و مفهوم‌سازی موردی به حساب می‌آید؛ در حالی که DSM همواره برای تشخیص - و نه صورت‌بندی موردی - مناسب‌تر بوده است؛ آن هم تشخیص‌های روانپزشکی که ربط چندانی به فرایند

.....
1. Psychodynamic Diagnostic Manual

2. Operationalized Psychodynamic Diagnosis

روان‌درمانی ندارند. چون روان‌درمانی با ویژگی‌های روانی و ویژگی‌های منش فرد سر و کار دارد، نه با یک برچسب تشخیصی. راهنمای PDM از چهار بخش عمده تشکیل شده است:

- ۱) طبقه‌بندی اختلالات سلامت روان بزرگسالان^۱
- ۲) طبقه‌بندی اختلالات سلامت روان کودکان و نوجوانان^۲
- ۳) اختلالات دوران نوزادی و ابتدای کودکی^۳
- ۴) نوشتارها و مقاله‌هایی در باب بنیادهای مفهومی و پژوهشی نظام طبقه‌بندی مبتنی بر نظریه‌ی روان‌پویشی^۴

دیدگاه بنیادین مؤلفان PDM این است که تا زمانی که پس‌زمینه‌ی شخصیتی بیمار را درک نکرده باشیم، نمی‌توانیم شناخت درستی از سندروم‌های علامتی او به دست بیاوریم. بخش نخست راهنمای تشخیصی PDM، به بررسی سایکوپاتولوژی بزرگسالان در قالب سه محور زیر پرداخته است:

محور P: که اختلالات و الگوهای شخصیتی را بررسی می‌کند.
 محور M: که نیمرخ یا نیمرخ‌ی از کارکرد روانی^۹ گانه‌ی بیمار به دست می‌دهد.
 محور S: که به الگوهای علامتی، یا همان اختلالات مندرج در DSM می‌پردازد.
 راهنمای PDM بالینگران را تشویق می‌کند تا هر سه آیت‌م زیر را در بیماران بزرگسال ارزیابی کنند:

- سطح سازمان شخصیت، و سبک‌ها یا اختلالات شخصیتی متداول‌تر بیمار (محور P)
- سطح کلی عملکرد (کارکرد) روانی (محور M)
- سمپتوم‌ها، سندروم‌ها و تجربه‌ی درون‌ذهنی بیمار از خودش (محور S)

بخش دوم راهنمای تشخیصی PDM نیز به بررسی سایکوپاتولوژی دوران کودکی و نوجوانی در قالب سه محور درج شده در صفحه بعد اختصاص دارد:

- .....
1. PART I—CLASSIFICATION OF ADULT MENTAL HEALTH DISORDERS
  2. PART II—CLASSIFICATION OF CHILD AND ADOLESCENT MENTAL HEALTH DISORDERS
  3. PART III—Infant and Early Childhood Disorders
  4. PART IV—CONCEPTUAL AND RESEARCH FOUNDATIONS FOR A PSYCHODYNAMICALLY BASED CLASSIFICATION SYSTEM FOR MENTAL HEALTH DISORDERS

محور MCA: که نیمرخ کارکرد روانی کودکان و نوجوانان است و مشابه محور M در بزرگسالان محسوب می‌شود.

محور PCA: الگوها و اختلالات شخصیتی کودک و نوجوان؛ این محور نیز مشابه محور P در بزرگسالان است.

محور SCA: الگوهای علامتی کودک و نوجوان؛ این محور نیز مشابه محور S در بزرگسالان است.

۱۳ درک مطالب PDM، مستلزم آشنایی با نظریه‌های روان‌پویشی مختلف (نظریه‌ی سائق، روانشناسی ایگو، روانشناسی خود و نظریه‌ی روابط موضوعی) و مفاهیم کلیدی مستخرج از این نظریه‌هاست. از آنجا که پیش‌فرض مؤلفان PDM این بوده که خوانندگان این راهنمای تشخیصی، با اکثر مفاهیم رویکردهای سایکودینامیک (= روان‌پویشی) و سایکوانالیتیک (= روان‌تحلیلی^۱) آشنایی دارند، در نتیجه، PDM را از همان فصل اول، با بررسی تفصیلی اختلالات شخصیت و طبقه‌بندی آنها آغاز کرده‌اند. ولی از آنجا که شاید برخی از خوانندگان، مطالعه در باب پاتولوژی شخصیت از دیدگاه روان‌پویشی را به تازگی آغاز کرده باشند، سه فصل نخست کتاب حاضر، به مرور مفاهیم و اصطلاحات رایج این دیدگاه اختصاص یافته است. فصل اول درباره‌ی اصول اولیه‌ی درمان روان‌پویشی، و فصل دوم و سوم درباره‌ی شناخت اختلالات شخصیت بر اساس سه سطح شدت (یعنی نوروتیک، مرزی و سایکوتیک) از رویکرد روان‌پویشی است. این سه فصل، خواننده را برای ورود به فصل‌های بعدی، و درک عمیق‌تر اختلالات شخصیت بر اساس PDM آماده خواهد کرد. خوانندگانی هم که با مفاهیم فوق آشنایی دارند، می‌توانند از سه فصل نخست بگذرند و مطالعه کتاب پیش‌رو را از فصل چهارم آغاز کنند.

.....
۱. برای افتراق این دو اصطلاح به پاورقی صفحه ۱۴۷ مندرج در فصل چهارم مراجعه کنید.